

Gemeente Den Haag
Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn

ACTIE
PROGRAMMA
REUW
2007/2010

ACTIE PROGRAMMA JEUGD 2007/2010

Inhoud

1. Inleiding	1
2. De jeugd in Den Haag: kansen en vraagstukken	2
3. Uitgangspunten voor een actieprogramma jeugd	5
3.1. Ruimte voor de jeugd	5
3.2. Snelheid en duidelijkheid	5
3.3. Het kind centraal	5
3.4. Een gedeelde opgave	6
3.5. Regie	7
4. Het actieprogramma in vijf domeinen	8
4.1. Opvoeding en bescherming	8
4.2. Iedereen aan de slag: op school of een baan	12
4.3. Jeugd in de stad: vrije tijd en leefomgeving	17
4.4. Jeugd en gezondheid	20
4.5. Iedereen binnen boord	22
5. Uitvoering geven aan ambities: onze sturingsfilosofie	26
5.1. De agenda jeugdbeleid	26
5.2. Ruimte voor innovatie en creativiteit	26
5.3. Kennis van zaken	27
6. Begroting Actieprogramma Jeugd	28

Bijlage: acties per domein

1. Inleiding

Van de Haagse bevolking is een aanzienlijk deel jong. Onze jeugd groeit in heel verschillende omstandigheden op. Met elkaar vormt zij het kapitaal voor de toekomst van onze stad. De ambities die wij hebben voor de Haagse jeugd krijgen daarom een belangrijke plaats. Wij willen dat de Haagse jeugd zich thuis voelt in Den Haag, zich kan ontwikkelen en ontplooien en de kansen pakt die er zijn.

Een sterk jeugdbeleid vereist een samenhangende aanpak waarbij organisatorische kokers worden doorbroken en de leefwereld van de jongeren (en hun ouders) centraal staat. De analyse in het kader van de Haagse Operatie Jong (december 2005) leert dat er in Den Haag al heel veel is voor de jeugd, maar dat vooral in de samenhang nog veel winst valt te behalen. Dit actieprogramma richt zich vanuit een integrale visie op het optimaliseren van de kansen van jongeren.

De afgelopen maanden hebben wij een uitgebreid consultatietraject georganiseerd. Tijdens een serie expertmeetings hebben wij ons laten voeden door externe deskundigen vanuit onder meer de wetenschap en door lokale deskundigen uit de dagelijkse praktijk van het onderwijs, de zorg en het

jongerenwerk. Tenslotte heeft de wethouder Jeugd in september een ontmoeting gehad met jongeren over wat zij zelf belangrijk vinden voor Den Haag.

De informatie die is bovengekomen uit dit traject, aangevuld met reeds beschikbare gegevens en analyses, heeft geleid tot het voorliggende actieprogramma. Het actieprogramma zal gedurende de komende vier jaar de agenda bepalen voor de versterking van het jeugdbeleid. Want hoewel we in de expertmeetings constateerden dat we ons allemaal met veel inzet en bevologenheid inzetten voor 'ons' deel van het werk, staat één ding als een paal boven water. Gezamenlijk kan en moet de lat nog hoger. De jeugd verdient het.

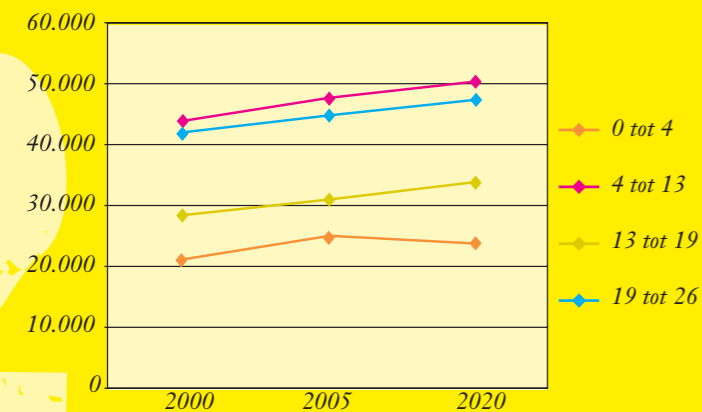
De opzet van deze nota is als volgt. Hoofdstuk 2 presenteert een overzichtsbeeld van de jeugd in Den Haag. In vogelvlucht worden de belangrijkste demografische ontwikkelingen en maatschappelijke kansen en vraagstukken aangestipt. In hoofdstuk 3 formuleren wij de uitgangspunten en noties bij dit actieplan. Hoofdstuk 4 bevat vervolgens het werkelijke actieprogramma. Aan de hand van vijf domeinen van jeugdbeleid wordt ingezoomd op de vraagstukken die extra inzet vereisen. Ieder domein wordt afgesloten met de concrete acties die wij zullen ondernemen. In hoofdstuk 5 richten wij ons op een aantal overkoepelende en organisatorische zaken. Hoofdstuk 6 vormt de financiële vertaling en het dekkingsplan voor het programma. In de bijlage worden de verschillende acties nader gespecificeerd.

2. De jeugd in Den Haag: kansen en vraagstukken

De jeugd levert een belangrijke bijdrage aan de vitaliteit van de stad. Als we het over de Haagse jeugd (0-26) hebben dan gaat het om bijna een derde van alle Haagse inwoners. Veel Haagse jongeren hebben gunstige vooruitzichten op een goede maatschappelijke positie. Door de vergrijzing zal de arbeidsmarktpositie van jongeren versterken, mits het opleidingsniveau voldoende is. Jeugd is 'kapitaal': we groeien landelijk gezien naar een situatie waarin steeds minder jongeren de banen moeten bezetten die er mede voor zorgen dat steeds meer ouderen kunnen worden verzorgd.

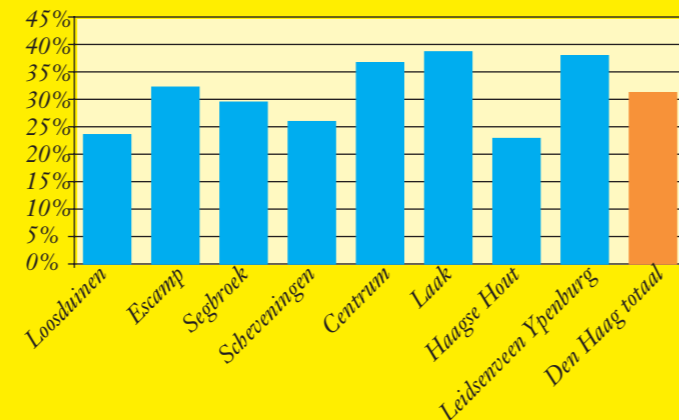
Wij hanteren in dit programma een brede definitie van jeugd. De ervaring leert dat vanuit verschillende werkvelden met verschillende leeftijdscategorieën wordt gewerkt. Een veel voorkomende leeftijdsafbakening betreft de groep van 0 tot 23 jaar. Wij hanteren deze indeling als richtlijn, maar

Ontwikkeling van het aantal jeugdigen in Den Haag (0-26 jaar) voor de jaren 2000, 2005 en de 2020 (prognose)

Bron: GBA

Aandeel Haagse jeugd (0-26) van het totaal aantal inwoners per stadsdeel

Bron: Den Haag, Digitale databank Den Haag in Cijfers, 1-1-2005

Kansen

IB VERBODEN TOEGANG

De figuren en de demografische rapportage "Jeugd in Den Haag" (OIV, 2006) tonen aan dat ondanks de landelijke vergrijzing Den

Haag nog tot zeker 2020 zal vergroenen. Zo is momenteel 17,6% van de Haagse bevolking onder de 15 jaar. Bijna de helft van de Haagse jeugd tot 26 jaar is woonachtig in de stadsdelen Escamp en Centrum. In het stadsdeel Laak is hun relatieve aandeel in de bevolking het grootst. Het stadsdeel Leidscheveen-Ypenburg heeft de grootste groeioprognose van jongeren.

Recent onderzoek heeft aangetoond dat Den Haag bovenaan de lijst staat van de meeste aantrekkelijke gemeenten voor opgroeiende jeugd en jongvolwassenen. Deze fraaie positie kan worden verklaard uit de relatief lage woonkosten, het uitstekende voorzieningenniveau (bereikbaarheid van banen, cultureel en uitgaansaanbod) en de gunstige ligging van onze 'wereldstad aan zee'. Wij zetten ons in om deze gunstige situatie te bestendigen en waar mogelijk te verbeteren.

Rangorde van woonaantrekkelijkheid voor jongeren van 15 t/m 29 jaar

- 1 Den Haag
- 2 Utrecht
- 3 Groningen
- 4 Amsterdam
- 5 Leeuwarden
- 6 Schiedam
- 7 Rotterdam
- 8 Dordrecht
- 9 Arnhem
- 10 Zaanstad

Bron: Atlas 2005 voor Gemeenten

Dat wil niet zeggen dat er in Den Haag geen problemen zijn rond jeugd, zo toont dezelfde Atlas voor gemeenten aan. Nog te veel van onze kinderen groeien op in gezinnen met een lage sociaal economische positie. Ondanks diverse inspanningen de afgelopen decennia, leeft een deel van de jeugd ongezond, doordat zij rookt, te veel drinkt, verkeerd eet en te weinig beweegt. Zorgwekkend daarbij is de toenemende gezinsproblematiek - uiteenlopend van opvoedingsproblemen tot schulden en huiselijk geweld - en de gevolgen die dit heeft voor opgroeiende kinderen.

Er is in Den Haag sprake van een te hoog percentage voortijdige schooluitval. Daarnaast bestaat er in de regio Haaglanden een toenemend aanbod van lageropgeleiden met matige of slechte arbeidsmarktperspectieven en een toenemende vraag naar hoger opgeleiden. Een groeiende groep jongeren heeft problemen met de aansluiting van het onderwijs bij hun interesses en capaciteiten en heeft moeite met het vinden van een stageplaats en een baan. Vooral deze factoren - voldoende startkwalificatie, werkervaring en kansen op de arbeidsmarkt - zijn essentieel voor de maatschappelijke kansen van jongeren. Tenslotte blijft de overlast van sommige jongeren een probleem waar veel Hagenaars zich aan ergeren.

Kansen

Vergelijking van Den Haag met andere grote steden

De onderstaande tabel toont de Haagse situatie met betrekking tot jongeren op een aantal aandachtspunten in vergelijking andere grote gemeenten. Het overzicht is gebaseerd op een rangorde van 50 grootste gemeenten van Nederland op verschillende onderwerpen (Atlas 2006 voor gemeenten).

Kwaliteit secundair onderwijs (1 = beste)

1 Roosendaal
18 Den Haag
34 Utrecht
43 Amsterdam
48 Rotterdam

Jeugdcriminaliteit (1= minste)

1 Amstelveen
40 Utrecht
47 Den Haag
48 Amsterdam
50 Rotterdam

Laagopgeleide jongeren (1= minste)

1 Groningen
3 Utrecht
15 Amsterdam
16 Rotterdam
35 Den Haag

1= beste, 50= minst goede van de 50 grootste gemeenten van Nederland

Kansen voor jongeren arbeidsmarkt (1 = meeste)

1 Amsterdam
9 Utrecht
16 Den Haag
26 Rotterdam

Overlast van jongeren (1= minste)

1 Ede
29 Utrecht
35 Den Haag
41 Amsterdam
45 Rotterdam

Jeugdwerkloosheid (1= laagste)

1 Amstelveen
18 Utrecht
32 Amsterdam
42 Den Haag
48 Rotterdam

De relatief lage positie op een aantal aandachtspunten hangt samen met de grote steden problematiek, die zich vooral in de vier grote steden voordoet. Dit betekent dat er nog een schone taak voor ons ligt in het jeugdbeleid. Een taak die wij met dit de uitvoering van dit actieprogramma willen oppakken.

3. Uitgangspunten voor een actieprogramma jeugd

3.1. Ruimte voor de jeugd

Lokaal jeugdbeleid vereist bescheidenheid en daadkracht. Bescheidenheid omdat de jeugd voor een groot deel zijn eigen weg weet te vinden. Daadkracht omdat daar waar ondersteuning van jeugdigen nodig is, het van belang is snel en adequaat in te kunnen springen.

Overheden zijn geneigd om gedrag van jongeren snel te problematiseren. Rondhangende jongeren zijn dan al snel 'overlastgevende groepen', snoepende kinderen zijn een prooi voor 'obesitas' en kinderen die hun cito wat minder doen, zijn potentiële achterstandsleerlingen. We lijken daarbij uit het oog te verliezen dat het normaal is dat opgroeien gepaard gaat met ups en downs en dat het

zich afzetten tegen heersende normen van volwassenen een fenomeen van alle tijden is. De cijfers geven al gedurende decennia hetzelfde beeld, namelijk dat het overgrote deel van de jongeren zijn weg prima weet te vinden en dat slechts een kleine groep jongeren (zo'n 5 a 10 %) daadwerkelijk risico loopt maatschappelijk af te glijden. We moeten jongeren dus ook de ruimte geven, een mate van tolerantie voor het gedrag van opgroeiende jeugd is daarbij van belang.

3.2. Snelheid en duidelijkheid

Ondanks het voorgaande zijn er kinderen en jongeren die in probleemsituaties opgroeien of dreigen te geraken. Voor deze jongeren en hun ouders biedt lokaal jeugdbeleid - vormgegeven door de gemeente en vele maatschappelijke instanties - actief ondersteuning. Van belang daarbij is snelheid, helderheid en een eenduidige aanpak. We willen niet dat gezinnen verdwalen in een woud van regels en organisaties. Ook kunnen wij het bestaan van lange wachtlijsten niet tolereren. Als er hulp nodig is, dan moeten we die hulp bieden. Hier is daadkracht vereist van alle partners in het Haagse jeugdbeleid. Ook is daadkracht vereist als jongeren grenzen overschrijden. Want hoewel het verkennen van grenzen deel uitmaakt van de ontwikkeling naar volwassenheid, zijn er jongeren die hierin te ver doorschieten en overgaan tot overlastgevend of crimineel gedrag. In het belang van de jongere, maar ook in het belang van de leefbaarheid van Den Haag voor haar bewoners, dient hier stevig tegen te worden opgetreden.

voor jeugd

5

Centraal

Centraal

3.3. Het kind centraal

De behoefte van de jeugd staat in het jeugdbeleid centraal. Een aanpak waarin de jongere centraal staat, vereist in de eerste plaats dat we vanuit het belang van de jongere verder kijken dan organisatiegrenzen en formele taakafbakening. Jeugdbeleid richt zich op het geheel waarin jongeren opgroeien, zoals het gezin, de school, vriendengroepen en de straat. Jeugdbeleid is dan ook een gedeelde opgave. Leidend is wat jongeren nodig hebben om zich optimaal te ontplooiën en zich voor te bereiden op een zelfstandige plaats in de samenleving.

In de tweede plaats vinden wij de stem van de jongeren zelf van groot belang. Gezien de ervaringen met jongerenparticipatie hier en elders in het land is dat geen eenvoudige opgave. Desondanks verwachten wij door de jongerenambassadeurs, leerlingraden en creatieve inspraakmethodes de stem van jeugd een plaats te kunnen geven in ons beleid. Daarnaast kunnen we de behoefte van de jeugd in beeld krijgen door middel van monitoring, (stadsdeel)analyses en onderzoek.

3.4. Een gedeelde opgave

Jeugdbeleid is een breed terrein, waarop vele organisaties actief zijn en waar verantwoordelijkheid niet eenduidig is georganiseerd. Gedeelde verantwoordelijkheden vormen zowel de kracht als de achilleshiel van het jeugdbeleid. De kracht uit zich erin dat vanuit verschillende verantwoordelijkheden dagelijks vele professionals – leraren, artsen, hulpverleners, welzijnswerkers, wijkagenten etc. – zich inzetten voor het welbevinden van de jeugd. De valkuil is dat juist als gevolg van die brede inzet, de samenhang en afstemming soms zoek is met versnippering als gevolg. De gemeente Den Haag zet zich in

om deze versnippering tegen te gaan. Enerzijds door actief in overleg met de rijksoverheid te treden over het wettelijk samenbrengen van verantwoordelijkheden. Anderzijds door binnen de bestaande wettelijke kaders tot maximale afstemming te komen met verantwoordelijke partners zoals het stadsgewest.

Hoewel er sprake is van verschillende verantwoordelijkheden in het jeugdbeleid, is een groot aantal taken op dit terrein ondergebracht bij de gemeente. De gemeente is verantwoordelijk voor het welzijnswerk, de handhaving van de leerplicht, de regionale meld- en coördinatiefunctie (voortijdig schoolverlaten), de jeugdgezondheidszorg, de onderwijshuisvesting, reïntegratie naar werk, speelplaatsen, lokaal veiligheidsbeleid en een aantal belangrijke taken op het gebied van onderwijs (onderwijsbegeleiding, voorscholen). En, meer en meer wordt de gemeente door partners in het maatschappelijk middenveld en de rijksoverheid gezien als dé regisseur. Dit brengt ons bij het volgende uitgangspunt.

3.5. Regie

Een gedeelde opgave vereist samenspel tussen verschillende partijen. De gemeente vervult hierin vanuit haar regierol een aantal functies. Ten eerste nemen wij de verantwoordelijkheid op ons voor het samenbrengen van de lokale en regionale partners. Het gaat dan zowel om incidentele situaties waarbij de urgentie noodzaakt tot het snel samenbrengen van partijen, als om meer gestructureerde vormen van samenwerking en gezamenlijke agendavorming. Ten tweede sturen wij op voortgang en oplossingen in het jeugdbeleid. Op basis van de gezamenlijke agenda voor het jeugdbeleid – zoals vastgelegd in dit actieprogramma en een aantal andere

beleidsdocumenten – initiëren en bewaken wij de voortgang. Hiertoe geven wij zelf het goede voorbeeld, maken wij optimaal gebruik van ons sturingsinstrumentarium (zoals subsidiëring van het welzijnswerk en het toepassen van juridische instrumenten zoals de leerplichtwet) en spreken wij partners aan op het nakomen van hun verantwoordelijkheden. Op terreinen waar hogere regelgeving een lokale effectieve aanpak belemmert, ondernemen wij hierop actie richting het Rijk. Het belang van kinderen en jongeren staat voor ons voorop. Bureaucratische procedures of belemmerende privacy-regelingen mogen dit niet in de weg staan. Een laatste element van onze regierol betreft het samenbrengen van kennis en expertise en in het verlengde hiervan het creëren van ruimte voor vernieuwing. Effectief jeugdbeleid is immers niet statisch, maar speelt in op ontwikkelingen en de actualiteit.

Centrale opgave

ACTIE PROGRAMMA

4. Het actieprogramma in vijf domeinen

Op basis van de hiervoor beschreven uitgangspunten vormt dit hoofdstuk het actieprogramma. We maken daarbij onderscheid in een vijftal domeinen, namelijk:

- Opvoeding en bescherming
- Iedereen aan de slag: op school of een baan
- Jeugd in de stad: vrije tijd en leefomgeving
- Jeugd en gezondheid
- Iedereen binnen boord

Per domein wordt begonnen met een analyse van de vraagstukken die er spelen. Vervolgens wordt in aansluiting op deze analyse aangegeven welke extra acties wij in het kader van dit actieprogramma zullen uitvoeren. De kracht van het actieprogramma is daarbij een gerichte inzet op een beperkt aantal thema's. Het jeugdbeleid is een zeer breed terrein en veel van de maatschappelijke vraagstukken worden binnen bestaand beleid voldoende opgepakt. In het actieprogramma richten we ons op een aantal specifieke thema's en prioriteiten die dermate belangrijk of problematisch zijn dat een extra impuls of andere aanpak nodig is.

4.1. Opvoeding en bescherming

Het voorkomen en tegengaan van problemen rond opvoeden en opgroeien is van essentieel belang voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Een kind dat zich goed voelt en gelukkig is, kan optimaal zijn talenten ontwikkelen. Ouders moeten voldoende zijn toegerust op hun opvoedingstaak. Uit de Haagse Operatie Jong kwamen twee elementen naar voren die daarbij in het bijzonder van belang zijn. In de eerste plaats de beschikbaarheid van de juiste vorm van informatie, advies of ondersteuning in de omgeving van ouders en kinderen. In de tweede plaats het in een vroeg stadium signaleren van mogelijke problemen, zodat snel de juiste vorm van advies of hulp kan worden geboden. In onze analyse en actieprogramma richten wij ons op deze twee zaken.

Opvoeden en zorg in de buurt

Opvoeden is een primaire taak van ouders. Alle ouders lopen daarbij wel eens tegen problemen aan, maar in algemene zin gaat het bij het leeuwendeel van de gezinnen goed. Toch constateren professionals dat het een toenemend aantal ouders ontbreekt aan basale noties en vaardigheden bij het opvoeden. Beroepskrachten op baby- en peutersvoorzieningen, scholen en hulpverleningsinstellingen ervaren opvoedingsproblemen in combinatie met gezinsmanagementproblemen. Het kan gaan om gebrek aan kennis en vaardigheden, om schulden- of huisvestingsproblematiek of om spanningen binnen het gezin.

Er zijn verschillende vormen van opvoedings- en opgroei-ondersteuning in Den Haag van een brede variatie van lichtere (een enkel adviesgesprek en themabijeenkomsten) tot meer intensieve vormen (opvoedcursussen). Bij de uitvoering van opvoedingsondersteuning zijn vele organisaties

betrokken, zoals consultatiebureaus, kinderopvang, vrijwilligersorganisaties, welzijnsinstellingen, jeugdgezondheidszorg, GGD, scholen, het schoolmaatschappelijk werk in het primair en voortgezet onderwijs.

Wat echter ontbreekt is duidelijke samenhang in het aanbod. Er zijn veel verschillende organisaties en er is een uiteenlopend aanbod, zodat het voor ouders en jongeren moeilijk is om hun weg te vinden. Opvoedingsondersteuning heeft ook de beeldvorming tegen; het zit nog teveel in de sfeer van 'falen' en problemen (dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld zwangerschaps cursussen). Wij willen opvoedingsondersteuning niet alleen laagdrempelig organiseren, maar ook tot een voorziening maken die ouders als leuk en nuttig waarderen en waarvan men graag gebruik maakt. Uit de analyse die in het kader van de Haagse Operatie Jong heeft plaatsgevonden kwam als aanbeveling naar voren om verschillende vormen van opvoedingsondersteuning en advies samen te brengen in herkenbare Centra voor Jeugd en Gezin. Onder een Centrum voor Jeugd en Gezin verstaan wij het samenvoegen van verschillende functies rond opvoeden en opgroeien in één organisatorisch (en bij voorkeur ook fysiek) verband op wijk- of stadsdeelniveau. Ouders moeten met alle soorten

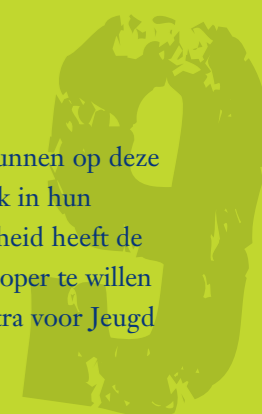
vragen rond opvoeding terecht kunnen op deze herkenbare en laagdrempelige plek in hun directe leefomgeving. De rijksoverheid heeft de gemeente Den Haag benaderd voorloper te willen zijn in de vormgeving van deze Centra voor Jeugd en Gezin.

In samenwerking met de maatschappelijke partners willen wij vorm geven aan het concept Centra voor Jeugd en Gezin en binnen een jaar een start te maken met twee of drie van deze centra. In deze centra moeten

naar onze mening in elk geval de vijf functies van het jeugdbeleid samen komen, zoals verwoord in de Wet op de jeugdzorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning:

- informatie en advies,
- licht pedagogische hulpverlening,
- zorgcoördinatie,
- signalering,
- toeleiding.

Hoewel de concrete invulling nog uitwerking en overleg vereist met lokale partners en het ministerie van VWS, willen wij ten minste de volgende concrete functies een plaats geven in een Centrum voor Jeugd en Gezin: integrale jeugdgezondheidszorg (consultatiebureaus, schoolgezondheidsdienst), een loket of voorpost van bureau jeugdzorg, verschillende vormen van opvoedings- en gezinsondersteuning en vormen van ambulante zorg. Omdat opvoed- en opgroevraagstukken zich niet alleen binnen het gezin, maar bijvoorbeeld tot het onderwijs uitstrekken, willen wij het onderwijsveld nadrukkelijk consulteren bij de vorming van deze centra, zodat de centra hun ondersteuning aan scholen zo optimaal mogelijk kunnen vormgeven.

Opvoeding in de buurt

Ambitie

Het optimaliseren van de zorg en ondersteuning voor ouders en kinderen met vraagstukken rond opvoeden en opgroeien. Wij zetten in op een verhoging van het bereik van algemene vormen van opvoedingsondersteuning (opvoedcursussen) in 2010 met 20% ten opzichte van 2005 en een stijging van het aantal gezinnen dat op individuele basis (vrijwillige vormen van) advies, begeleiding of ondersteuning krijgt met 20% ten opzichte van 2005

Acties

- 1 Oprichten van dekkend netwerk van Centra voor Jeugd en Gezin.
- 2 Realiseren van een gevarieerd aanbod aan (vrijwillige) gezinsgerichte vormen van advies, begeleiding en ondersteuning bij de opvoeding

Signalering en zorgcoördinatie

Wanneer we problemen in een vroeg stadium willen aanpakken is een eerste vereiste dat die problemen snel worden herkend. Dat signaleren kan overal gebeuren waar kinderen zich ophouden, zoals op de peuterspeelzaal, de school, op straat of het buurthuis. De praktijk leert dat professionals die werken met jongeren - zoals jongerenwerkers of docenten - niet altijd voldoende zijn toegerust op het in een vroeg stadium signaleren van problemen. Eén van onze actiepunten richt zich daarom op het trainen van professionals in het signaleren.

Wanneer een probleem wordt gesignaleerd is de volgende stap dat er snel en adequaat de juiste vorm van hulp of ondersteuning wordt geboden. Omdat problemen van kinderen of jongeren vaak samenhangen met andere problemen of een

gezinssituatie, komt het in de praktijk regelmatig voor dat ouders en jongeren te maken hebben met meerdere hulpverleners tegelijk. De jongere via de school; de ouders bijvoorbeeld via maatschappelijk werk. Het is dan belangrijk dat deze instellingen van elkaar weten wat ze doen en hun ondersteuning afstemmen.

Die samenwerking speelt zich momenteel af in diverse verbanden en zorgstructuren. Zorgstructuren bestaan er in Den Haag rond de scholen, in de wijken en rond specifieke aandachtsgroepen. Het onderwijs vormt de plek bij uitstek waar gesignaleerd kan worden. Ieder kind gaat immers naar school. De basisscholen en het voortgezet onderwijs hebben een interne zorgstructuur om problemen bij leerlingen te signaleren en te begeleiden. Vanuit deze zorgstructuur kan externe zorgverlening worden ingeschakeld of kan doorgeleiding in gang worden gezet naar het speciaal onderwijs of tijdelijke opvangvoorzieningen (zoals de reboundvoorziening in het voortgezet onderwijs). De samenwerking met welzijnsinstellingen, leerplicht/RMC (en jeugdhulpverlening als problemen de school overstijgen), heeft voor de jeugd tot 12 jaar plaats binnen de stadsdeelgerichte netwerken jeugdhulpverlening 0-12. Voor de jongeren van 12 jaar en ouder verloopt dit via de zorgadviesteams in het voortgezet onderwijs. De praktijk heeft geleerd dat er hiaten zitten in de organisatie, afstemming en regie tussen scholen, hulpverlenende

instellingen, ouders en jongeren. Zo blijft de relatie tussen de onderwijszorgstructuur en de wijkgerichte netwerken een zorgpunt. Ook ontbreken uniforme afspraken rond melding en coördinatie voor jongeren van 12 jaar en ouder die niet via het onderwijs, maar bijvoorbeeld via de politie of het welzijnswerk worden gesignaleerd. Er zijn recentelijk verschillende onderzoeken en analyses gedaan naar het functioneren van het totaal van zorgstructuren in Den Haag. Deze onderzoeken concluderen dat er een overdaad aan netwerken bestaat waar - soms dezelfde - jongeren worden besproken, maar dat het geheel van netwerken tegelijkertijd nog niet dekkend is. Er blijven daarom kinderen en jongeren buiten beeld. Eén en ander wordt bemoeilijkt door het gebruik van verschillende registratiesystemen.

Wij willen de zorgcoördinatie verbeteren door de veelheid aan structuren in samenwerking met partners te stroomlijnen tot een uniforme structuur waar alle signalen rond jongeren kunnen worden gemeld en van waaruit actie wordt uitgezet en de voortgang wordt bewaakt. In een dergelijke structuur werken peuterspeelzalen, jongerenwerkers, wijkagenten, scholen als maatschappelijk werkers samen. Ons uit-

gangspunt daarbij is te komen tot een handelswijze volgens het principe: “één kind, één plan, één casemanager”. Vanuit de gemeentelijke regierol zullen wij er op sturen dat de daadwerkelijke zorg die hierop volgt, zoveel mogelijk plaatsvindt in de ‘natuurlijke’ omgeving van de kinderen en jongeren, zoals de school of het gezin.

Een belangrijke rol daarin is weggelegd voor integraal case-management. Op dit moment loopt al een 2-jarig project in het stadsdeel Segbroek (Pilot Ketenaanpak Segbroek) waarin het uitgangspunt “één kind, één plan, één casemanager” centraal staat. De uitkomsten en opbrengsten van deze pilot vormen waardevolle bouwstenen voor de stedelijk te ontwikkelen sluitende aanpak.

Ondersteunend aan de samenwerking tussen de verschillende organisaties hebben wij de ambitie een digitale verwijzindex te implementeren en tot een ‘één kinddossier’ (EKD) te komen. De verwijzindex moet meldingen van problemen met kinderen en jongeren (risicosignalen) registreren. In een dergelijk systeem worden betrokken instanties actief geïnformeerd over elkaars melding. Wij zien de verwijzindex als een opstap naar veel verdergaande uitwisseling van gegevens met het elektronisch kinddossier. Het elektronisch kinddossier moet het mogelijk maken de momenteel nog gescheiden registratiecircuits vanuit de jeugdgezondheidszorg, het onderwijs, de jeugdzorg, het arbeidsmarktbeleid en het justitiële domein op elkaar aan te sluiten. In dit ‘één kinddossier’ staat de verzameling van data die op één jongere in de leeftijd 0 -23 jaar betrekking heeft. Sleutel om deze data aan elkaar te binden zal het burger servicenummer (BSN) zijn. Registraties moeten daarmee de komende periode zo worden opgezet en ingericht dat koppeling en uitwisseling mogelijk wordt. Voor

het onderwijs is in dit kader een begin gemaakt met het realiseren van een Elektronisch Leerlingdossier (ELD). Een digitaal JGZ-dossier is al operationeel.

Minstens zo belangrijk als de technische ontwikkeling hierbij is het maken van sluitende afspraken met de verschillende partijen over wie in welke gevallen over welke gegevens kan beschikken. Het beschermen van persoonsgegevens is een belangrijk recht van individuen en wij willen zorgvuldigheid betrachten in de uitwisseling van gegevens. Tegelijkertijd kunnen wij niet accepteren dat kinderen, jongeren en ouders de dupe worden van gebrekkige afstemming tussen instellingen en organisaties. Wij willen op lokaal niveau afspraken maken met de verschillende partijen en deze afspraken bevestigen in een protocol gegevensuitwisseling. Hierbij moeten belemmeringen die op lokaal niveau bestaan, worden weggenomen. Waar onze lokale afspraken botsen met hogere regelgeving, zullen wij het rijk benaderen voor versoepeling van privacy-regelgeving.

Ambitie

Het maken en effectueren van zodanige afspraken met de partners in het jeugdbeleid over registratie, signalering, melding en coördinatie dat er in Den Haag geen jongeren met problemen buiten beeld zijn van de hulpverlenende instanties.

Acties

- 3 Uitvoeren van een traject Deskundigheidsbevordering Signalering gericht op Haagse professionals die werken met kinderen en jongeren
- 4 Stroomlijnen en vereenvoudigen van huidige structuur van wijk- en schoolgerichte zorgnetwerken tot uniforme netwerken onder gemeentelijke regie op basis van het uitgangspunt 1 kind, 1 plan, 1 casemanager.
- 5 Ontwikkelen en implementeren van een verwijzindex en een EKD/ELD
- 6 Ontwikkelen van een protocol gegevensuitwisseling en benaderen van het Rijk voor versoepeling van privacy-regelgeving

4.2. Iedereen aan de slag: op school of een baan

Twee speerpunten staan centraal binnen dit domein. Het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en het versterken van de arbeidsmarktkansen van jongeren na hun opleiding. Uiteraard is er een nauwe relatie tussen beide doelstellingen. Naarmate meer jongeren in het bezit zijn van een voldoende startkwalificatie, nemen hun arbeidsmarktkansen op de langere termijn aanmerkelijk toe. Voorop staat dat we jongeren in staat stellen en stimuleren om zich in het onderwijs (uiteraard binnen hun capaciteiten) zo goed mogelijk te kwalificeren.

Voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim

Hoewel de meeste jongeren binnen het onderwijs prima uit de voeten kunnen, is er een groep jongeren die het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie. Een deel van deze jongeren heeft voldoende bagage in huis om op eigen kracht (soms tijdelijk) een baan en een positie in de maatschappij te verwerven. Maar, kijkend naar de cijfers, blijft er een te grote categorie over die het op de arbeidsmarkt niet of nauwelijks redt.

Op een totaal aantal leerplichtigen in Den Haag van 68.500 (5-17 jarigen), zijn circa 4000 leerlingen in behandeling bij de afdeling leerplicht. Het gaat daarbij om uiteenlopende zaken variërend van luxeverzuim tot multiproblematiek. In de leeftijdscategorie van 18 tot 23 jarigen heeft de gemeente circa 5400 voortijdig schoolverlaters in beeld. Het gaat dan om jongeren die niet meer leerplichtig zijn, maar waarvan wij constateren dat zij niet beschikken over voldoende kwalificatie voor een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Van deze groep heeft de gemeente zo'n 1500 jongeren in behandeling bij het casemanagement van de stedelijke meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten.

De oorzaken van voortijdig schoolverlaten zijn divers. Jongeren hebben bijvoorbeeld te maken met problemen thuis, gedragsproblemen of problemen met leraren. Verder kunnen beperkte cognitieve vaardigheden een oorzaak zijn. De meest problematische risicoleerlingen zijn de jongeren met een opeenstapeling van problemen op psychosociaal, sociaal-emotioneel en sociaal-maatschappelijk vlak. Ook is er een hardnekkige groep jongeren die regelmatig in contact is geweest met politie en/of justitie. Velen binnen deze groep hebben een intensieve vorm van hulpverlening nodig om binnen het onderwijs te blijven of hun weg terug te vinden

naar het onderwijs. Dit laatste geldt met name voor jongeren die een straf uitzitten. Om de kansen voor deze jongeren op terugkeer in het onderwijs te versterken, is het van belang dat zij tijdens hun detentie voldoende onderwijs krijgen en dat er voldoende terugkeermogelijkheden zijn binnen reguliere onderwijsvoorzieningen.

Om problemen van jongeren snel te kunnen verhelpen is het van groot belang dat er al binnen de school lichte vormen van hulpverlening worden geboden. De begeleiding van leerlingen waarbij (door de docent) een probleem is gesignaleerd, vereist specialistische vaardigheden waarvoor docenten niet altijd voldoende zijn opgeleid (zie ook de actiepunten bij 'signalering en zorgcoördinatie'). Ook mentoren zijn begrensd in hun mogelijkheden om hulp te bieden. Scholen in het basis en voortgezet onderwijs maken daarom dankbaar gebruik van de ondersteuning door het schoolmaatschappelijk werk (SMW) dat een aantal uur per week op school aanwezig is. Het SMW verleent lichte zorg aan leerlingen in (complexe) probleemsituaties. Zij voeren gesprekken met leerlingen en ouders en zoeken naar de juiste oplossing. De kracht van schoolmaatschappelijk werk is dat er snel en laagdrempelig ondersteuning kan worden geboden. In situaties die zwaardere vormen van hulp vereisen functioneert de schoolmaatschappelijk werker als linking pin richting netwerken en hulpverlening. Het blijkt dat de huidige capaciteit van het schoolmaatschappelijk werk in het voortgezet onderwijs tekortschiet om deze taken optimaal te kunnen vervullen. In samenwerking met de schoolbesturen van het voortgezet onderwijs willen wij de capaciteit van het schoolmaatschappelijk werk versterken tot een voldoende niveau. In het verlengde van dit aandachtspunt stimuleren wij in het bijzonder de samenwerking tussen instellingen voor hulpverlening en de scholen voor 'zeer moeilijk opvoedbare kinderen' (ZMOK).

Iedereen aan de slag

De obstakels die sommige jongeren ondervinden bij het vinden van een geschikte stageplaats vormen een ander vraagstuk dat van invloed is op het succesvol afronden van een opleiding. De gemeente wil zich met de partners in de stad, scholen, werkgevers en intermediaire organisaties inspannen om voldoende stageplaatsen te creëren voor alle jongeren die dat voor de voortgang van hun opleiding nodig hebben. Zelf zullen wij jaarlijks tenminste 300 stage- en leerwerkplekken bieden.

Stages zijn er in vele soorten en maten. Knelpunt vormen die stages, vaak leerbanen genoemd, die voorwaarde zijn om aan een opleiding te beginnen. Als de jongere geen leerbaan vindt, kan hij niet starten met de door hem gewenste opleiding. Omgekeerd zijn er werkgevers die niet voldoende jongeren kunnen vinden om de beschikbare leerbanen te vullen.

In aanloop naar een stageplaats, is het van groot belang dat de leerling goed weet wat hij of zij wil. Loopbaanoriëntatie is daarbij essentieel. Een verkeerde beroepskeuze/opleidingskeuze kan immers leiden tot leer- en studieproblemen en een afnemende motivatie voor school. Wij willen loopbaanoriëntatie bij jongeren een impuls bieden, waarbij naast de interesses en capaciteiten van de jongeren ook de kansen op de arbeidsmarkt worden betrokken. Daarbij is van belang dat er veel mogelijkheden komen voor oriëntatie op de wereld van het werk. Te denken valt daarbij aan bedrijfsbezoeken, ondernemers als gastdocent, meelooptdagen, snuffelstages en open dagen.

De gemeente en haar partners voeren een actief beleid gericht op het terugdringen van het voortijdig schoolverlaten. Deze aanpak is vastgelegd in het onderwijsbeleidskader “Haagse Klasse(n)”, waar wij de komende jaren uitvoering aan geven. Onlangs hebben wij een Convenant Voortijdig Schoolverlaten met het Rijk ondertekend. Daarmee kunnen wij onze aanpak van het voortijdig schoolverlaten intensiveren. De middelen die wij hiervoor ontvangen van het Rijk zullen wij in samenspraak met de regio en de (externe) samenwerkingspartners - in het bijzonder de scholen - inzetten voor een aanpak waarbij de nadruk ligt op een verbetering van de overstap van VMBO naar MBO (het zogenaamde preventieproject), het versterken van verzuimbeleid en een actieve deelname van casemanagers voortijdig schoolverlaten aan zorgadviesteams in het MBO.

Er is daarnaast recent een convenant VMBO-MBO gesloten. De scholen voor voortgezet onderwijs en het Regionaal Opleidingscentrum (ROC) hebben met deze overeenkomst aangegeven hun samenwerking te verdiepen op de volgende doelstellingen: voorkomen voortijdig schoolverlaten, realiseren doorgaande leerlijn VMBO-MBO en het zorgen voor een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. De onderstaande ambities in dit actieprogramma vormen een aanvulling op deze ontwikkelingen en richten zich op de hiervoor beschreven knelpunten.

SCHOOL
VERLATEN

OP
BAAN
ORIENTATIE

Ambitie

Terugdringen van het voortijdig schoolverlaten, waarbij we inzetten op minimaal 10 % minder VSV-ers in het schooljaar 2006/2007. Eind 2009 is het aantal herplaatste voortijdige schoolverlaters 50% hoger dan begin 2005.

Acties

- 7 Uitbreiden van de capaciteit van het schoolmaatschappelijk werk in het voortgezet onderwijs
- 8 Opstellen en uitvoeren van een kwaliteitsimpuls loopbaanoriëntatie
- 9 Ondersteunen van scholen bij de vorming van een coördinatiepunt stages, zodat de match tussen vraag en aanbod wordt verbeterd.
- 10 Realiseren van jaarlijks 300 stage- en leerwerkplekken voor jongeren bij de gemeente
- 11 Ontwikkelen van een aanpak nazorgtraject 'Preventie na detentie', gericht op terugkeer van jongeren na detentie in het onderwijs.
- 12 Afstemmen van zorg en hulpverlening rond scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen

Voorkomen en tegengaan jeugdwerkloosheid

De overgrote meerderheid van werkloze jongeren heeft geen startkwalificatie. Ze hebben een tekort aan werknemersvaardigheden (discipline, gedrag, etc.), te hoge verwachtingen van hun kunnen en vaak zijn ze eerder in hun jeugd in de knoop geraakt (opvoeding, school). Het ontbreekt in hun omgeving soms aan goede voorbeelden, of aan mensen die hen stimuleren. Daarnaast hebben deze jongeren vaak geen geschikt netwerk om werk te vinden. Dit geldt in het bijzonder voor de groeiende groep (2e en 3e generatie) Hagenaars van niet-Nederlandse herkomst.

De jeugdwerkloosheid in de G4-gemeenten onder jongeren tot 23 jaar is in 2004/2005 afgenomen en waarschijnlijk zet deze trend zich ook in 2006 voort. Ook het aantal jongeren (tot 25 jaar) dat een uitkering ontvangt in het kader van de WWB is in G4 verband en landelijk afnemend. De werkloosheid onder de groep tussen 23 en 25 jaar blijft echter redelijk constant.

Het aantal ingeschreven werkloze jongeren tot 23 jaar in juli 2006 was 1.797 (Bron: CWI). Het Jongerenteam van de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) neemt jaarlijks 1.500 tot 1.700 jongeren in traject voor bemiddeling naar school of werk.

De jongeren die het Jongerenteam in 2005 in traject genomen heeft, zijn te verdelen in jongeren met (5%) en zonder (95%) startkwalificatie, jongeren met (25%) en zonder (75%) leerplicht. Ongeveer de helft van de jongeren heeft een uitkering en de andere helft is Niet UitkeringsGerechtigde (NUG).

Bij jongeren met een leerplicht en bij jongeren met een uitkering heeft de gemeente een dwangmiddel om deze jongeren naar school te sturen of te laten werken. Als een jongere geen leerplicht heeft en geen uitkering ontvangt is het lastiger om deze jongeren te bereiken en te stimuleren. Wij zijn voornemens om lokaal een leerwerkplicht in te stellen voor jongeren tussen 18 en 23 jaar. Een dergelijke plicht vergroot de mogelijkheden om jongeren ook in deze leeftijdscategorie terug te leiden naar school of werk.

Het risico bestaat dat jongeren uit beeld blijven of tijdens een reïntegratietraject uitvallen (dit zijn voornamelijk de jongeren zonder uitkering). Een belangrijke maatschappelijke vraag is hoe deze jongeren in hun levensonderhoud voorzien en hoe zij hun toekomst vormgeven. Daaraan gekoppeld is de vraag wie deze jongeren vervolgens kan of moet aanspreken, volgen, begeleiden en stimuleren. Er ligt hier een belangrijk verbindingsmoment tussen het in de vorige paragraaf beschreven beleid ten aanzien van voortijdig schoolverlaten, het arbeidsmarktbeleid en het beleid gericht op kwetsbare groepen (risico)jongeren zoals beschreven in paragraaf 4.5. Momenteel is deze afstemming niet optimaal. Wij verwachten dat wij met behulp van onder andere de eerder voorgestelde verwijsindex risicojongeren de afstemming kunnen verbeteren.

Als een jongere zich meldt voor werk wordt altijd eerst gekeken of de jongere op een of andere manier weer terug naar school is te leiden. Een startkwalificatie is vaak een vereiste om enige kans te maken op de arbeidsmarkt. Daarom wordt in het kader van de sluitende aanpak 'leren en werken' altijd eerst ingezet op terugkeer naar school. Mocht dit niet lukken dan gaat de jongere aan het werk in combinatie met leren. Dit gebeurt bijvoorbeeld in de praktijktrainingen bij het Leerwerkcentrum (duale trajecten) met een mogelijk vervolg op het ROC. Ook bij de plaatsingen op (regulier) werk wordt aandacht geschonken aan training en opleiding (doorlopende leerlijnen) met de bedoeling om alsnog een startkwalificatie te halen, of het hoogst haalbare op sector-niveau. Voor dit laatste is nadere afstemming met het bedrijfsleven en branches noodzakelijk. Bij sommige jongeren is er echter zoveel aan de hand dat flankerende zorg nodig is. Voor deze jongeren worden momenteel zorgtrajecten ingekocht (zie ook paragraaf 4.5).

Vanaf 1 juli 2006 werkt de gemeente met de Werk Voorop methodiek. Dit houdt in dat jongeren (met of zonder uitkering) die zich melden bij het Jongerenloket binnen een week na de werkintake terug gaan naar school, of worden geplaatst op een werkplek. Dit betekent geen wachtlijsten, want thuis zitten doet jongeren geen goed. De verwachtingen van deze methodiek zijn hoog: het uitgangspunt is dat jongeren op school zitten of werken.

Naast de reguliere en deels beschreven inspanningen vanuit het arbeidsmarktbeleid - waarover de wethouder Jeugd prestatieafspraken maakt met de wethouder Sociale Zaken - worden in dit actieprogramma de volgende aanvullende acties ondernomen.

Ambitie

Iedere jongere onder de 27 volgt onderwijs of heeft een baan.

Acties

- 13 Jongeren zonder startkwalificatie worden actief opgespoord, door middel van schriftelijke oproepen en huisbezoeken
- 14 Vanuit de meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten wordt iedere niet uitkeringsgerechtigde jongere binnen 3 weken actief een aanbod gedaan richting school, werk of 'werken en leren'.
- 15 Invoering van de lokale leerwerkplicht waardoor de gemeente Den Haag jongeren zonder startkwalificatie van 18-23 jaar beter kan terugleiden naar school of werk

4.3. Jeugd in de stad: vrije tijd en leefomgeving

Mensen maken de stad, zo luidt de maatschappelijke visie van de gemeente Den Haag. Jeugdbeleid is dan ook niet alleen gericht op het versterken van de kansen van jongeren. Het gaat ook om "meedoen", jongeren deel uit laten maken van de lokale samenleving. Het domein Jeugd in de Stad draait dan ook om twee zaken. De stad moet een prettige plek voor kinderen zijn om op te groeien. Daarnaast proberen wij jongeren te stimuleren om actief deel uit te maken van de stad.

Den Haag, een stad om (op) te groeien

De buurt waarin kinderen en jongeren zich dagelijks bevinden, vormt een belangrijk deel van hun directe leefomgeving. Het sociale leefklimaat, de fysieke kwaliteit van de buurt en de aanwezige voorzieningen zijn belangrijke factoren voor het opgroeien van kinderen. De afgelopen decennia zijn de buurt en de straat als plekken waar kinderen opgroeien echter op de achtergrond geraakt. Gevoelens van onveiligheid en afnemende sociale cohesie hebben bijgedragen aan het ontstaan van 'achterbankkinderen' en aan de ontwikkeling waarbij meer ouders hun kinderen binnenhouden omdat de straat niet langer als een veilige plek wordt gezien. Wij willen deze tendens keren en de straat heroveren voor de jeugd.

Het is daarbij een voorwaarde dat buurten goed zijn ingericht en van voldoende voorzieningen zijn voorzien. Den Haag heeft een groen karakter en een redelijk vormgegeven openbare ruimte. Per wijk of buurt zijn er weliswaar grote verschillen. Daar liggen dan ook belangrijke opgaven om de openbare ruimte - onder andere in herstructureringsgebieden - te versterken. Uit het rapport 'Kinderen in tel' (2005) blijkt bovendien dat Den Haag op een aantal terreinen van vrije tijd en leefklimaat relatief slecht scoort. Zo zijn de beschikbare hectares aan speelruimte in vergelijking met andere grote steden erg laag. Den Haag is een 'compacte' stad en dat vereist creativiteit bij het realiseren van speelruimte voor de jeugd. Wij vinden deze creativiteit onder meer door betere benutting en openstelling van diverse voorzieningen op het gebied van sport, onderwijs en welzijn.

Het is een gegeven dat voorzieningen voor de jeugd gepaard gaan met een mate van levendigheid en soms rumoer, hetgeen door omwonenden niet altijd op prijs wordt gesteld.

De uitgangspunten van samenspraak en inspraak nemen wij zeer serieus, wat echter niet wegneemt dat wij onze verantwoordelijkheid als lokaal bestuur zullen nemen, ook wanneer dit niet naar ieders tevredenheid is.

Om een meer kind- en opgroevriendelijke stad te worden, ontwikkelen wij een Haagse kwaliteitskaart waarin aandachtspunten worden gesteld voor kindvriendelijke wijken. Het gaat daarbij enerzijds om de minimale aanwezigheid van voorzieningen in relatie tot jeugd, opvoeden en opgroeien (zoals speelruimte, sportvoorzieningen, kinderdagverblijven etc.). Anderzijds betreft het normen ten aanzien van verkeersveiligheid en een prettige en veilige leefomgeving. De inhoud van deze kwaliteitskaart zal (naast aspecten als verkeer, vervoer en ruimtelijke ordening) betrokken worden bij besluitvorming over de inrichting van de openbare ruimte zoals bijvoorbeeld bij herstructureringsplannen en het uitwerken van masterplannen in het kader van de structuurvisie 2020. Vooruitlopend hierop zullen wij in 2007 en 2008 op minimaal 20 locaties een speelvoorziening toevoegen of vernieuwen, waarbij we fors inzetten op de uitbreiding van voorzieningen als Cruijff Courts en Krajicek playgrounds. Hiermee is een extra gemeentelijke impuls gemoeid van in totaal drie miljoen euro uit de middelen "Samen Spelen".

Met het Binnenstadsplan en Citymarketing werken wij aan een attractief centrum waar voor de jeugd genoeg te doen is. Op wijk- en buurtniveau zijn er diverse jongerenaccommodaties. De uitdaging is om met het activiteitsaanbod en de openingsstelling van centra beter aan te sluiten bij de vraag van de jongeren en hun interesse. Dit kan leiden tot een omslag waarbij wij het jongerenwerk loskoppelen van de welzijnscentra en organiseren op straten, pleinen en ter ondersteuning in scholen. Ook verwachten wij dat een meer pro-actieve of 'outreaching' benadering binnen het jongerenwerk positief bijdraagt aan de vroege signalering van problemen bij kinderen en jongeren. Samen met het veld zal op korte termijn een herdefiniëring en herpositionering van het jongerenwerk plaatsvinden.

Ambitie

Realiseren van een voor kinderen, jongeren en ouders aantrekkelijke sociale en fysieke leefomgeving in Haagse wijken, met name in achterstandswijken en wijken waar de meeste jongeren opgroeien

Acties

- 16 Realiseren van een aantrekkelijk sportaanbod op 4 Richard Krajicek Foundation pleinen.
- 17 Aanbieden van extra begeleide sportactiviteiten voor minimaal 750 jongeren op 6 sport-, speelplekken
- 18 Op minimaal 20 locaties wordt een speelvoorziening toegevoegd of vernieuwd, waarbij we fors inzetten op de uitbreiding van voorzieningen als Cruijff Courts en Krajicek playgrounds.
- 19 Ontwikkelen van een Haagse kwaliteitskaart voor kindvriendelijke wijken
- 20 Herdefiniëring en herpositionering van het jeugd- en jongerenwerk

Den Haag, een stad die bindt

Wij willen jongeren niet alleen binden aan de stad door de beschikbaarheid van aantrekkelijke voorzieningen. Voor de vitaliteit van de stad is het minstens zo belangrijk om jongeren ook actief te betrekken bij elkaar en bij de stad, hun mening te kennen en hun creativiteit en inzet te gebruiken bij het oplossen van stedelijke vraagstukken. Er zijn in het Haagse uiteenlopende initiatieven, soms op initiatief van jongeren, soms vanuit maatschappelijke organisaties, waarbij jongeren zich actief inzetten voor de maatschappij. Te noemen zijn bijvoorbeeld coachingsprojecten waarbij 'geslaagde' jongeren zich inzetten als mentor voor andere jongeren, klusprojecten waarbij jongeren zich vrijwillig inzetten voor de openbare ruimte, en projecten waarbij jongeren vrijwilligerswerk doen voor ouderen in hun buurt. Wij zijn voornemens de ruimte voor dergelijke initiatieven te vergroten en zullen in 2007 in overleg met jongerenvertegenwoordigers bezien hoe dit op een voor jongeren interessante wijze is vorm te geven (bijvoorbeeld door middel van 'sociale air-miles', een spaarsysteem waarmee jongeren die zich verdienstelijk maken voor hun wijk, kunnen sparen voor een aanbod van culturele, sportieve of welzijnsinstellingen).

Nog interessanter wordt het wanneer jongeren zich vanuit onderwijstrajecten maatschappelijk kunnen inzetten. Het mes snijdt dan aan meerdere kanten. Jongeren doen werkervaring op, onderwijskundige (nieuwe) inzichten kunnen in de praktijk worden gebracht en jong en oud worden met elkaar in contact gebracht. Wij willen met dergelijke mogelijkheden experimenteren en willen met onze lokale partners, zoals onderwijs- en welzijnsinstellingen, afspraken maken over het opzetten van maatschappelijke stages voor jongeren. Een punt dat de afgelopen periode ondanks veel inzet moeizaam van de grond is gekomen is de betrokkenheid van

jongeren bij besluiten van het gemeentebestuur. In de praktijk hebben jongeren hierdoor weinig invloed op bijvoorbeeld de inrichting van hun leefomgeving. Verder voortbouwen op de ingezette koers met jongerenambassadeurs en programma's rond de verkiezingen, is daarom van belang. Gebleken is dat scholen een goede ingang bieden om jongeren in contact te brengen met de politiek. Daarom zal maatschappelijke en politieke bewustwording via het onderwijs structureel aandacht krijgen.

Ambitie

Jongeren betrekken bij de stad door activering (jongeren activeren om zelf bij te dragen aan de maatschappij), informatie (beter leren kennen van de mening en opvattingen van jongeren over Haagse vraagstukken) en maatschappelijke bewustwording.

Acties

- 21 Uitvoeren van een aantrekkelijk en interactief programma voor maatschappelijke en politieke bewustwording voor scholieren tussen 14 en 18 jaar.
- 22 Faciliteren en stimuleren van verschillende initiatieven van jongeren gericht op verkrijgen van informatie vanuit de jeugd over wat hen bezighoudt
- 23 Uitwerken en implementeren van het concept 'sociale air-miles' (of een alternatief voor dit concept) voor kinderen en jongeren.
- 24 Met lokale partijen afspraken maken over het opzetten van maatschappelijke stages

4.4. Jeugd en gezondheid

In een grote stad als Den Haag is de ervaren gezondheid en de levensverwachting gemiddeld slechter dan in de rest van het land. Dit gaat vaak hand in hand met een minder gezonde leefstijl, meer roken en drinken, minder bewegen, minder sporten en minder groente en fruit eten. Kinderen en jongeren dragen met hun ouders zelf de verantwoordelijkheid voor de keuzes die zij maken, maar er zijn situaties en factoren waarop zij geen of minder invloed hebben. Daarop richt zich onze aandacht.

In Den Haag vraagt een aantal volksgezondheidsaspecten rond de jeugd om bijzondere aandacht. In de eerste plaats leiden problemen in de opvoedingstaak en onveilige gezinssituaties tot gezondheidsrisico's. Een tweede categorie gezondheidsproblemen wordt gevormd door leefstijlgerelateerde problemen. Ook blijkt de aansluiting van zorg voor sommige jongeren met een etnisch culturele achtergrond tekort te schieten en vraagt de zorg rond aanstaande en jonge moeders onze aandacht.

De invulling van beleid rond gezondheidszorg van jongeren maakt onderdeel uit van de bredere aanpak van zorg en ondersteuning voor jongeren. In paragraaf 4.1. hebben wij onze ambities op het gebied van opvoedingsondersteuning en zorgcoördinatie beschreven. Deze resulteren in centra voor jeugd en gezin en een sluitende zorgstructuur waarin geen kind of jongere met problemen buiten beeld blijft.

Binnen dit geheel is de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) het gemeentelijk instrument bij uitstek dat de gezondheid van de jeugd bewaakt, beschermt en bevordert. Taken van de JGZ zijn onder meer het geven van voorlichting en advies, het volgen van de algehele ontwikkeling en het functioneren

van de jeugdige, het signaleren van eventuele afwijkingen en stoornissen in een vroeg stadium en daar actie op ondernemen. De JGZ ziet, met name in hun jonge jaren, bijna alle kinderen. Vanuit het perspectief van signalering vullen de JGZ en het onderwijs elkaar daarmee goed aan: de JGZ heeft met name contact met kinderen en ouders in de leeftijdsfase wanneer deze nog niet bekend zijn bij het onderwijs.

Naast een uniform (landelijk) takenpakket dat aan alle jeugd wordt aangeboden (inclusief de vaccinaties tegen infectieziekten) vervult de JGZ ook een zogenaamd maatwerk-takenpakket.

Het maatwerkdeel wordt jaarlijks door de gemeente in samenspraak met de JGZ-partners vastgesteld en is gebaseerd op de specifieke lokale problematiek. Onder het maatwerkdeel valt onder meer de per wijk of stadsdeel georganiseerde vormen van opvoedingsondersteuning die in de actiepunten bij paragraaf 4.1.1. zijn benoemd.

Onder het maatwerk-takenpakket vallen daarnaast ook de intensievere samenwerking met verloskundigen en cursussen voor aanstaande ouders, waardoor al voor de geboorte kan worden begonnen met het stimuleren van adequaat ouderschap en het opsporen van risico's. Op stedelijk niveau richt de aandacht zich ook meer en meer op vangnettaken ten behoeve van

(potentiële) uitvallers. Dat gebeurt nu nog in de vorm van projecten waardoor er soms sprake is van overlap. Wij zullen deze taken in de komende periode bundelen tot een samenhangend pakket.

De rol van de JGZ is maatschappelijk aan het veranderen. De JGZ wordt meer en meer een centrale rol toegedacht bij onderwerpen als opvoedingsondersteuning, vroegtijdig signaleren van risico's bij kinderen en gezinnen en is betrokken bij de uitvoering van gezondheidsbevordering. Een ontwikkeling die samenhangt met de veranderende rol van de jeugdgezondheidszorg is de omvorming van de huidige consultatiebureaus en schoolgezondheidsdienst tot één integrale jeugdgezondheidszorg. Wij zullen deze omvorming uitwerken in nauwe samenhang met de ontwikkeling van Centra voor Jeugd en Gezin.

Een belangrijke ambitie voor de komende jaren is het verhogen van het bereik van de JGZ onder oudere kinderen, dit onder andere ter verbetering van de vaccinatiegraad.

Om het bereik onder de jongere kinderen op peil te houden is ook aanvullende inzet benodigd. De ontwikkeling van het elektronische JGZ dossier tot het "één kind"-dossier heeft als voordeel dat er meer systematisch wordt gesignaleerd en geregistreerd. Deze ontwikkeling vraagt echter wel investeringen in de duur van de contactmomenten.

Een laatste relevante ontwikkeling betreft de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning in 2007. Op grond van deze wet komt een aantal voormalige AWBZ-taken zoals prenatale voorlichting & oefening, screening, gespecialiseerde gezinsverzorging en de preventieve geestelijke gezondheidszorg onder gemeentelijke verantwoordelijkheid. Wij zullen deze functies inbedden binnen ons beleid rond de jeugdgezondheidszorg.

Ambitie

Bieden van maximale kansen aan kinderen en jongeren op een gezonde ontwikkeling. Wij zetten hiertoe in op een stijging van het bereik van de jeugdgezondheidszorg onder alle 4 - 19 jarigen naar 90% in 2008 en een handhaving van het hoge bereik van de jeugdgezondheidszorg onder 0-4 jarigen (tussen de 95 en 100%) gedurende de looptijd van het actieprogramma.

Acties

- 25 Organisatorisch omvormen van de consultatiebureaus en de schoolartsenzorg tot één integrale jeugdgezondheidszorg
- 26 Versterken van de stedelijke JGZ-functies door bundeling en stroomlijning van projecten
- 27 Inbedding van de voormalige Awbz-taken die in het kader van de Wmo in het gemeentelijk domein vallen, in het lokaal (jeugd) gezondheidsbeleid
- 28 Invoering van preventieve interventies voor een kleine groep aanstaande moeders (5%) met een zeer hoge risicofactor
- 29 Bieden van een extra JGZ contactmoment in de leeftijdsgroep 0-4
- 30 Verhogen van het bereik van de jeugdgezondheidszorg onder de groep 4-19 jarigen

4.5. Iedereen binnen boord

Ondanks alle inspanningen zijn er altijd jongeren die buiten de boot (dreigen) te vallen. Om deze jongeren een kans te geven om de draad weer op te pakken, ontwikkelt de gemeente met een aantal maatschappelijke partners een vangnet gericht op terugkeer naar bijvoorbeeld school of werk. Zonder deze inzet is het risico groot dat jongeren afglijden tot bijvoorbeeld crimineel gedrag. We zijn bij dit domein op het snijvlak aangekomen waar jeugdbeleid en veiligheidsbeleid elkaar raken. In de analyse van de problematiek van deze jongeren maken we een onderscheid in het individu, het gezin en de groep. Daarnaast staan we stil bij specifieke groepen en fenomenen die onze aandacht vereisen.

Maatwerk voor individuele jongeren

Niet alle Haagse jongeren groeien probleemloos op. Er zijn jongeren die op verschillende terreinen problemen hebben. School loopt niet lekker, problemen thuis, te weinig inkomsten, schulden, politiecontacten, problemen met (of geen) huisvesting etc. Soms zijn deze jongeren al door een hele molen van hulpverlening gegaan, waardoor de motivatie ook zeer laag is. In veel gevallen hebben zij geen dagbesteding of hebben zij problemen met hun dagbesteding. Exacte cijfers van de omvang van deze groep zijn moeilijk te geven. Voor een deel betreft het jongeren die in de cijfers van de meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten bekend zijn. Ook in de bestanden van de sociale dienst komt een deel van deze jongeren terecht. Sinds 2005 richt het Jeugd Interventie Team zich op de begeleiding van deze jongeren. Op basis van de instroom in het JIT 2005 en 2006 kunnen we concluderen dat er jaarlijks zeker 500 tot 600 risicojongeren voor een traject in aanmerking komen en dat ook voor zwaardere trajecten (capaciteit in 2006: 180 trajecten) een wachtlijst bestaat. De voorgenomen extra inzet op het vroeger signaleren van problemen en het pro-actiever inzetten op voortijdig schoolverlaten zal naar verwachting de vraag naar individuele trajecten doen toenemen. Wanneer we de 'probleemgebieden' bezien van de jongeren bij het JIT, dan blijkt het overgrote deel van de jongeren (75%) te kampen met problemen rond scholing en werk. Andere probleemgebieden die hoog scoren zijn vrijetijdsbesteding, financiën en schulden, het gezin en huisvesting. Om deze jongeren op de rails te krijgen of te houden is het essentieel dat er op lokaal niveau een voldoende en gevarieerd aanbod aan individuele trajectbegeleiding bestaat voor jongeren met meervoudige problemen. Hierbij gaat het zowel om preventieve trajecten voor risicojongeren als intensievere en meer curatieve trajecten voor doorstromers.

Ambitie

Het voorkomen dat jongeren met meervoudige problemen verder afglijden of uitvallen en het bieden van perspectief op scholing en werk voor risicojongeren. Daarnaast moet de begeleiding leiden tot het tegengaan van criminaliteit.

Acties

- 31 Ophoging capaciteit tot jaarlijks:
- circa 600 plaatsen in een preventief traject (JIT-preventie).
 - minimaal 60 jongeren in een traject zorgjongeren
 - minimaal 20 jongeren in een (justitie gerelateerd) JIT-nazorg traject.
- 32 Ophogen van het aantal jongeren dat jaarlijks begeleid wordt in projecten als Trix, Opboksûh, Uitdaging en Jongeren Toezicht Teams, tot circa 220 jongeren

Gezinnen met meervoudige problemen

Het belang van de gezinssituatie voor de ontwikkeling van kinderen kwam eerder al uitgebreid aan de orde. Daarbij werd aangegeven dat in toenemende mate een gezinsgerichte benadering gehanteerd dient te worden, zowel bij preventieve activiteiten als bij interventies. In dit domein staan wij nogmaals kort stil bij de gezinsaanpak. Het onder 4.1. beschreven aanbod binnen de preventieve sfeer betreft namelijk methoden gebaseerd op basis van vrijwilligheid. Er bestaat echter een beperkt aantal zeer problematische gezinnen die stelselmatig weigeren mee te werken aan hulpverlenings-trajecten. Opgroeiende jongeren binnen deze gezinnen hebben hieronder ernstig te leiden.

Juist in deze gezinnen is interventie van het grootste belang. Naast het gebrek aan bereidwilligheid van gezinnen tot medewerking breekt daarbij het gebrek aan coördinatie op.

Vele instanties en hulpverleners zijn vanuit verschillende perspectieven bezig met verschillende gezinsleden. Het gebrek aan een duidelijke regisseur die de lijnen verbindt en de coördinatie ter hand neemt wordt door betrokkenen als een groot knelpunt geconstateerd. Aanvullend op de reeds bestaande methodieken voor gezinshulpverlening, zullen wij daarom de VIG-methode (Vroegtijdige Interventie in Gezinnen) invoeren. Deze methode richt zich op gezinnen die met andere vormen van interventie niet worden bereikt en kent een dwingend karakter.

Ambitie

Het door middel van een intensieve en gecoördineerde aanpak bereiken, begeleiden en perspectief bieden aan gezinnen die niet bereid zijn op vrijwillige basis hulpverlening te accepteren.

Acties:

- 33 Invoeren VIG-methode gezinsaanpak. Jaarlijks worden 30 tot 40 gezinnen in dit traject opgenomen

Jongerengroepen

Voor nogal wat ouderen zijn samenscholende jongeren bijna per definitie bedreigend. Zeker als ze de jongeren niet kennen. In een stadsdeel als bijvoorbeeld Escamp zijn in een betrekkelijk korte tijd veel gezinnen met jonge kinderen, meestal uit 'andere culturen', komen wonen tussen de oudere oorspronkelijke bewoners. Het is een feit dat jongeren elkaar opzoeken in de openbare ruimte. Zo lang dat niet leidt tot overlastgevend of hinderlijk gedrag is dat geen probleem. Desondanks vormt groepsgedrag een risico voor het over de scheef gaan van jongeren. Uit een onderzoek van de politie Haaglanden uit 2005 komt naar voren dat er in Den Haag sprake is van 15

overlastgevende groepen, 5 criminele groepen en enkele tientallen hinderlijke groepen. Gezien de omvang van dit probleem is een integrale aanpak van een hinderlijke, overlastgevende en criminele groepen op stadsdeelniveau van groot belang. De criminele jongerengroepen worden aangepakt door de politie Haaglanden. In het kader van dit actieprogramma zetten wij in op het terugdringen van overlastgevende en hinderlijke groepen. In verband met het voorkomen van recidive stemmen wij bij deze aanpak af met het project doorstromers.

Ambitie

Realiseren van een integrale benadering van hinderlijke, overlastgevende en criminele groepen op stadsdeelniveau. Wij zetten in op het aanpakken van tenminste 10 overlastgevende groepen per jaar en een bereik van 600 jongeren.

Acties

- 34 Realiseren van een pro-actieve aanpak van hinderlijke (en licht overlastgevende) groepen in ieder stadsdeel. Activiteiten lopen uiteen van doorgeleiding naar activiteiten tot bemiddeling met buurtbewoners.
- 35 Inzetten van het mobiel jongerenteam op jaarlijks minimaal 10 overlastgevende groepen
- 36 Afstemmen van acties rond probleemjongeren met de relevante partners via de Verwijsindex en casuïstiekbesprekingen in de netwerken.

Speciale aandachtsgroepen

Binnen het jeugdbeleid zijn er groepen jongeren die als speciale aandachtsgroepen zijn aan te merken. Deze jongeren vragen - aanvullend of naast de reguliere keten - om specifieke aandacht en inzet. Een eerste groep in dit verband betreft de dak- en thuisloze jongeren. Er melden zich jaar-

lijks ongeveer 500 jongeren bij diverse instanties omdat ze geen vast dak boven hun hoofd hebben, zo is gebleken uit het Adviesrapport Ketenregie Zwerfjongeren in Den Haag. Om aan de maatschappelijke behoefte te kunnen voldoen heeft begin 2006 uitbreiding plaatsgevonden van de opvangcapaciteit voor begeleid wonen. Nieuw is de voorziening Vast & Verder met 30 bedden voor jongeren van 15 tot 25 jaar. In de veel omvangrijker vraag naar preventieve en ambulante hulpverlening wordt o.a. voorzien door de eerder vermelde versterking van het Jeugd Interventie Team (JIT). Er moet echter wel aandacht blijven voor een zinvolle dagbesteding en de nazorg. Er zijn initiatieven om voor zwerfjongeren vormen van dagbesteding te realiseren in de dienstverlening en de horeca. Voor jongeren die de begeleide opvang verlaten is onmiddellijk zelfstandig wonen soms een te grote stap. Een maatjesproject, zoals dat voor de tienermoeders zijn nut heeft bewezen, kan een laatste steun in de rug zijn op weg naar een 'normaal' bestaan. Voor zowel de dagbesteding als de nazorg bij zwerfjongerenproblematiek worden vanuit het project Ketenregie Zwerfjongeren de gewenste omvang én de lopende initiatieven van particuliere instellingen en woningbouwcorporaties nader in kaart gebracht zodat het beleid daarop kan worden afgestemd.

Andere kwetsbare jongeren betreffen jonge moeders en hun kinderen, kinderen die betrokken zijn bij of getuige zijn van huiselijk geweld en meisjes die het slachtoffer worden van zogenaamde loverboys. Jonge moeders zijn meisjes die voor hun 20e hun eerste kind krijgen. Zij lopen meer maatschappelijke risico's, zeker als de jonge moeder haar kind alleen moet opvoeden en dit moet combineren met huishouden, school of werk. Er is sinds eind jaren '90 een loket en een netwerk op het gebied van preventie en hulpverlening, maar er is een verbeteringslag te maken als het gaat

om een sluitende ketenaanpak voor aanstaande en jonge moeders waarbij aandacht moet zijn voor kinderopvang, urgentieverklaring voor huisvesting, wachtlijsten voor ambulante hulp en huisvesting.

Wanneer we de cijfers voor bijvoorbeeld voortijdig schoolverlaten of criminaliteit overzien, dan zien een verhoogd risico bij jongeren van Antilliaanse en Marokkaanse afkomst. Om de maatschappelijke kansen voor deze jongeren te verbeteren is extra inzet bovenop de reguliere inzet wenselijk. Hiervoor stelt het rijk de grote gemeenten extra middelen ter beschikking. Deze middelen stellen de gemeente Den Haag in staat om binnen de verschillende onderdelen van het jeugdbeleid aan deze groepen extra aandacht te besteden.

Waar we over specifieke aandachtsgroepen spreken is er soms sprake van golfbewegingen en trends. Als lokale partners moeten wij hier alert op zijn. Het verdient in onze visie de voorkeur om specifieke groepen zoveel mogelijk binnen de reguliere keten te bedienen in plaats van het ontwikkelen van een specifieke aanpak voor iedere afzonderlijke groep.

Ambitie

De aanpak, ondersteuning en hulp aan specifieke aandachtsgroepen wordt zoveel mogelijk ingebed binnen de te realiseren sluitende keten jeugdbeleid. Daar waar aanvullende of afwijkende inzet nodig is, wordt deze gerealiseerd.

Acties

- 37 Extra inzet plegen voor Antilliaanse en Marokkaanse jongeren gericht op terugdringen van over-vertegenwoordiging in schooluitval, werkloosheid en criminaliteit.
- 38 Realiseren van voldoende capaciteit voor zwerfjongeren binnen de maatschappelijke opvang.
- 39 Professionaliseren van de opvang van licht-begeleid wonen (St. Luna). Tevens in stand houden van een voldoende en gevarieerd aanbod van voorzieningen voor licht-begeleid wonen (Luna, Foyer).
- 40 Verdubbelen van de voorlichting 'loverboys' op VO-scholen naar 40 groepen per kalenderjaar. Uitvoering geven aan het Plan van aanpak loverboys.
- 41 In kaart brengen behoefte aan huisvesting en begeleiding voor tienermoeders.

5. Uitvoering geven aan ambities: onze sturingsfilosofie

In het voorgaande hoofdstuk zijn de acties opgenomen die wij de komende periode zullen uitvoeren. Zoals eerder is aangegeven betreffen de acties een gedeelde opgave. Het accent ligt in dit actieplan op de door de gemeente te realiseren ambities. Het succes daarvan hangt echter in grote mate af van de medewerking van lokale partners bij deze ambities én de mate waarin lokale en regionale partners hun eigen verantwoordelijkheden effectief oppakken.

De dialoog tussen partijen die in de voorbereiding naar dit actieprogramma is ontstaan, is met het vaststellen van dit actieprogramma niet afgerond. Willen wij succesvol zijn bij het aanpakken van de hiervoor beschreven vraagstukken, dan dient deze samenwerking uit te groeien tot een continu proces. Hiervoor nemen wij het voortouw. De samenwerking die ons voor ogen staat, laat zich in drie begrippen samenvatten: zakelijk, innovatief en met kennis van zaken. In de volgende paragrafen werken wij deze drie elementen concreet uit.

5.1. De agenda jeugdbeleid

De samenwerking van verschillende partijen aan een gezamenlijk doel karakteriseert zich als gezamenlijke agenda waarin ieder zijn aandeel levert. Om de voortgang en afspraken in het jeugdbeleid te volgen, bewaken en bij te sturen zullen wij een periodiek bestuurlijk overleg instellen met de kernpartners in het brede jeugdbeleid, zoals bureau jeugdzorg, het stadsgewest Haaglanden, schoolbesturen en de welzijnsorganisaties.

Dit bestuurlijk overleg zal worden voorgezeten door de wethouder jeugd en 3 keer per jaar bijeen komen. Bijeenkomsten van het bestuurlijk overleg worden ambtelijk voorbereid door het gemeentelijk ingestelde programabureau Jeugd.

5.2. Ruimte voor innovatie en creativiteit

Jeugdbeleid is maatwerk. Het verbinden van tot voorheen afzonderlijke terreinen, werkmethodes en registratiewijzen vereist creativiteit, deskundigheid en innovatie. Aan veel

van de in dit actieprogramma genoemde actiepunten zitten nog uitwerkingsvraagstukken en -mogelijkheden. De uitwerking van de actiepunten is dan ook een zaak die we in nauwe samenwerking met deskundigen vanuit de verschillende werkvelden zullen oppakken. Lokale partners worden verzocht om deel te nemen aan integraal samengestelde werkgroepen die worden belast met de uitwerking van de actiepunten. Ook zullen 'best practices' uit andere steden en het buitenland als voorbeeld dienen.

5.3. Kennis van zaken

Kennis vormt de basis voor effectief handelen. Uiteraard draagt de samenwerking tussen deskundigen uit de verschillende werkterreinen bij aan het vergroten van kennis. Ten dele zit kennisvergaring daarmee ingebakken in de uitvoering van dit actieprogramma. Om gedurende de uitvoering van dit actieprogramma de resultaten en ontwikkelingen structureel te volgen, zal de afdeling Onderzoek en Integrale Vraagstukken een onderzoeksprogramma jeugd

uitvoeren. In de eerste plaats beslaat dit programma een jaarlijkse voortgangsrapportage gerelateerd aan de prestaties en de meetbare doelen van het actieprogramma. In de tweede plaats zullen er in een jeugdmonitor structureel gegevens verzameld worden over de 'staat van de jeugd', met daarin gegevens over bijv. vroegtijdig schoolverlaten, gezondheid, jeugdwerkloosheid, jongerenoverlast, etc. Ten derde kan er jaarlijks een verdiepend onderzoek plaatsvinden naar een voor de lokale partners belangrijk thema, zoals bijvoorbeeld gezinsproblematiek. Tenslotte willen wij in 2007 en in 2010 een onderzoek onder jongeren houden waarin we helder willen krijgen hoe het gaat met onze jeugd en wat er leeft onder de jeugd.

6. Begroting Actieprogramma Jeugd

Met de uitwerking en uitvoering van het Actieprogramma Jeugd is een totaalbedrag gemoeid van E 49.440.000 voor de periode 2007 tot en met 2010. Hiervan wordt 33 miljoen via de inzet van reguliere middelen bekostigd. Bovenop deze middelen wordt het totaalbudget voor dit actieprogramma met ruim 16 miljoen euro verhoogd. Op basis van de actiepunten, zoals uitgewerkt in bijlage 1 komen wij tot het volgende totaaloverzicht van de kosten voor de periode 2007 tot en met 2010:

Begroting actieprogramma			
Jaar	Beschikbare middelen	Extra inzet actieprogramma	Totale inzet
2007	9.200.000	3.540.000	12.740.000
2008	9.200.000	4.200.000	13.400.000
2009	7.500.000	4.200.000	11.700.000
2010	7.400.000	4.200.000	11.600.000
Totaal	33.300.000	16.140.000	49.440.000

Voor de dekking van de aanvullende inzet in het kader van dit actieprogramma wordt een drietal bronnen aangewend. In de eerste plaats de middelen die in de begroting 2007-2010 zijn gereserveerd voor een intensivering van het jeugdbeleid (voor de gehele periode in totaal 8 miljoen euro).

In de tweede plaats de pilotgelden die het ministerie van VWS de gemeente Den Haag ter beschikking stelt in het kader van pilot "Opvoeden in de buurt" voor de vorming van centra voor jeugd en gezin. Op het moment van de vaststelling van dit actieprogramma zijn de concrete prestatieafspraken met het Rijk over de exacte omvang en inzet van de hiervoor toe te kennen middelen nog niet afgerond. De hiervoor in het actieprogramma opgenomen middelen betreffen derhalve nog een indicatie op basis van ambtelijke informatie vanuit VWS.

In de derde plaats zijn er bij de begrotingsbehandeling 2007 extra middelen toegekend voor een aantal onderdelen van dit actieprogramma. Het betreft een intensivering vanuit gemeentelijke middelen van jaarlijks 135.000 euro bestemd voor professionalisering in de lichte woonvoorzieningen en een bedrag van in totaal 2,1 miljoen vanuit de GSB doeluitkering Sociaal Integraal en Veilig voor extra inzet voor gezinsbegeleiding, JIT en MJT.

Aangezien rijksmiddelen als eerste ingezet moeten worden, zal in de besteding van de extra gemeentelijke middelen een verschuiving over de jaarschijven plaatsvinden.

Omschrijving	totaalbedrag 2007-2010
Nieuw Beleid versterking jeugdbeleid	8.000.000
VWS pilot	5.500.000
Nieuw beleid GSB	2.100.000
Nieuw beleid 2007-2010	540.000
Totaal	16.140.000

Bijlage bij het Actieprogramma Jeugd: acties per domein

1. Opvoeding en bescherming

Ambitie

Het optimaliseren van de zorg en ondersteuning voor ouders en kinderen met vraagstukken rond opvoeden en opgroeien. Wij zetten in op een verhoging van het bereik van algemene vormen van opvoedingsondersteuning (opvoedcursussen) in 2010 met 20% ten opzichte van 2005 en een stijging van het aantal gezinnen dat op individuele basis (vrijwillige vormen van) advies, begeleiding of ondersteuning krijgt met 20% ten opzichte van 2005

Actie 1

Fasering

Oprichten van dekkend netwerk van Centra voor Jeugd en Gezin

2008: gefaseerde invoering na voorbereidend traject met lokale partners 2010: centra volledig operationeel

Binnen Centra voor Jeugd en Gezin bestaat een samenhangend aanbod van o.a. integrale jeugd-gezondheidszorg, een loket of voorpost van bureau jeugdzorg, vormen van licht ambulante hulpverlening en verschillende vormen van opvoedings- en gezinsondersteuning

Samenwerkingspartners

o.a. Stadsgebied Haaglanden, Bureau Jeugdzorg, DWO's, Onderwijs, Ministerie van VWS

Actie 2

Fasering

Realiseren van een gevarieerd aanbod aan (vrijwillige) gezinsgerichte vormen van advies, begeleiding en ondersteuning bij de opvoeding

Gedurende de gehele looptijd van dit actieprogramma: betreft o.a. intensivering van Humanitas Homestart en GGD-gezinsbegeleiding (mede in verband met aflopende financiering VWS impuls opvoedingsondersteuning per eind 2007)

Samenwerkingspartners

o.a. Humanitas, DWO's, GGD

Ambitie

Het maken en effectueren van zodanige afspraken met de partners in het jeugdbeleid over registratie, signalering, melding en coördinatie dat er in Den Haag geen jongeren met problemen buiten beeld zijn van de hulpverlenende instanties.

Actie 3

Uitvoeren van een traject Deskundigheidsbevordering Signalering gericht op Haagse professionals die werken met kinderen en jongeren

Fasering	Begin 2007 ontwikkelen van de methodiek in samenwerking met betreffende partijen. Vanaf mei 2007 jaarlijks trainingen aanbieden aan professionals. Starten in het basisonderwijs.
Samenwerkingspartners	Vervolgens leidsters peuterspeelzalen en kinderdagverblijven en jongerenwerkers. Haagse Hogeschool (lectoraat jeugd), schoolbesturen, DWO's
Actie 4	Stroomlijnen en vereenvoudigen van huidige structuur van wijk- en schoolgerichte zorgnetwerken tot uniforme netwerken onder gemeentelijke regie op basis van het uitgangspunt 1 kind, 1 plan, 1 casemanager.
Fasering	gefaseerde invoering medio 2007
Samenwerkingspartners	Bureau Jeugdzorg, Schoolbesturen, DWO's, JGZ, Strategisch overleg jeugd (justitiële ketenpartners)
Actie 5	Ontwikkelen en implementeren van een verwijsindex en een Elektronisch kinddossier (EKD) /Elektronisch leerlingdossier (ELD)
Fasering	Invoeren van een verwijsindex: - 2006/2007 voorbereidingen verwijsindex - voorjaar 2007: afspraken resulteren in een convenant deelnemende partijen (relatie actie 1.6) - juli 2007 implementatie verwijsindex - 2007/2010 onderhouden verwijsindex
Samenwerkingspartners	Realiseren van een EKD/ELD - 2006 eerste opzet ELD - 2007/2009 verder uitwerken ELD - 2007/2010 verbreding naar EKD BJZ, DWO's, Politie, Onderwijsveld
Actie 6	Ontwikkelen van een protocol gegevensuitwisseling en benaderen van het Rijk voor versoepeling van privacyregelgeving
Fasering	2007
Samenwerkingspartners	o.a. BJZ, DWO's, Politie, Onderwijsveld, Partners in Strategisch Overleg Jeugd

2. Iedereen aan de slag: op school of een baan

Ambitie

Terugdringen van het voortijdig schoolverlaten, waarbij we inzetten op minimaal 10 % minder VSV-ers in het schooljaar 2006/2007. Eind 2009 is het aantal herplaatste voortijdige schoolverlaters 50% hoger dan begin 2005.

Actie 7	Uitbreiden van de capaciteit van het schoolmaatschappelijk werk in het voortgezet onderwijs
Fasering	Ingang schooljaar 2007/2008
Samenwerkingspartners	Over de wijze van inzet, benodigde capaciteit per school, medefinanciering, monitoring en evaluatie worden afspraken gemaakt met de schoolbesturen. Schoolbesturen, aanbieders van (school)maatschappelijk werk
Actie 8	Opstellen en uitvoeren van een kwaliteitsimpuls loopbaanoriëntatie
Fasering	plan gereed voorjaar 2007
Samenwerkingspartners	Schoolbesturen, VMBO, MBO, DWO's, openbare bibliotheek, Digitaal leren, Samenwerkingsverbanden onderwijs-bedrijfsleven, ETV, HCO, landelijk dienstencentrum voor loopbaanoriëntatie
Actie 9	Ondersteunen van scholen bij de vorming van een coördinatiepunt stages, zodat de match tussen vraag en aanbod wordt verbeterd.
Fasering	Plan gereed, mei 2007. Daarna uitvoeren.
Samenwerkingspartners	Schoolbesturen, VMBO, MBO, samenwerkingsverbanden onderwijs-arbeidsmarkt, Kamer van Koophandel, kenniscentra voor beroepsonderwijs en bedrijfsleven, bedrijfsleven.
Actie 10	Realiseren van jaarlijks 300 stage- en leerwerkplekken voor jongeren bij de gemeente
Fasering	Gedurende de looptijd van dit programma
Samenwerkingspartners	Scholen, bedrijfsleven profit en non-profit
Actie 11	Ontwikkelen van een aanpak nazorgtraject 'Preventie na detentie', gericht op terugkeer van jongeren na detentie in het onderwijs.
Fasering	Plan van aanpak gereed eind 2006
Samenwerkingspartners	Bij deze aanpak vindt nauwe afstemming plaats met de acties onder paragraaf 4.5 Schoolbesturen, reclasseringsinstellingen

Actie 12	Afstemmen van zorg en hulpverlening rond scholen voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen
Fasering	Eind 2006 overleg starten met betrokken partijen. Onder regie van de gemeente wordt voor het ZMOK onderwijs een vraaggestuurd en samenhangend aanbod aan activiteiten en programma's ontwikkeld door de partners in het veld (scholen en hulpverlenende instellingen).
Samenwerkingspartners	Haeghe groep, Scholen, Hulpverleningsinstellingen, Stadsgewest

Ambitie
Iedere jongere onder de 27 volgt onderwijs of heeft een baan.

Actie 13	Jongeren zonder startkwalificatie worden actief opgespoord, door middel van schriftelijke oproepen en huisbezoeken.
Fasering	huisbezoeken: 2007 Ook met het Mobiel Jongerenteam zijn afspraken gemaakt over het melden van nuggers
Samenwerkingspartners	Initiatiefnemer binnen de gemeente Stedelijk Onderwijs/RMC ism SZW DWO's, Scholen
Actie 14	Vanuit de meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten wordt iedere niet uitkeringsge-rechtigde jongere binnen 3 weken actief een aanbod gedaan richting school, werk of 'werken en leren'.
Fasering	2007-2010
Actie 15	Invoering van de lokale leerwerkplicht waardoor de gemeente Den Haag jongeren zonder startkwalificatie van 18-23 jaar beter kan terugleiden naar school of werk
Fasering	2007 onderzoeken en uitwerken juridische haalbaarheid 2008 invoeren

3. Jeugd in de stad: vrije tijd en leefomgeving

Ambitie
Realiseren van een voor kinderen, jongeren en ouders aantrekkelijke sociale en fysieke leefomgeving in Haagse wijken, met name in achterstandswijken en wijken waar de meeste jongeren opgroeien

Actie 16	Realiseren van een aantrekkelijk sportaanbod op 4 Richard Krajicek Foundation pleinen.
Fasering	gedurende de looptijd van dit actieprogramma. Op de 4 pleinen en omliggende pleinen wordt wekelijks een programma aan sportactiviteiten geboden waardoor jongeren actief kunnen kennismaken met voor hen aantrekkelijke sportactiviteiten.
Samenwerkingspartners	RKF, Mondriaan, SportSupport
Actie 17	Aanbieden van extra begeleide sportactiviteiten voor minimaal 750 jongeren op 6 sport-, speelplekken
Fasering	gedurende de looptijd van dit actieprogramma
Samenwerkingspartners	
Actie 18	Op minimaal 20 locaties wordt een speelvoorziening toegevoegd of vernieuwd, waarbij we fors inzetten op de uitbreiding van voorzieningen als Cruijff Courts en Krajicek playgrounds.
Fasering	Realisering vindt plaats in 2007 en 2008
Samenwerkingspartners	Cruijff Court KNVB Velden (CCKV), bewoners
Actie 19	Ontwikkelen van een Haagse kwaliteitskaart voor kindvriendelijke wijken
Fasering	Ontwikkelen 2007.
Samenwerkingspartners	
Actie 20	Herdefiniëring en herpositionering van het jeugd- en jongerenwerk
Fasering	in twee stappen: 1. Discussie over de functie en positie van het jongerenwerk in de keten (eind 2006) 2. Invoeren van nieuwe methodieken in het jongerenwerk
Samenwerkingspartners	o.a. DWO's, scholen, buurthuizen

Ambitie
Jongeren betrekken bij de stad door activering (jongeren activeren om zelf bij te dragen aan de maatschappij), informatie (beter leren kennen van de mening en opvattingen van jongeren over Haagse vraagstukken) en maatschappelijke bewustwording.

Actie 21	Uitvoeren van een aantrekkelijk en interactief programma voor maatschappelijke en politieke bewustwording voor scholieren tussen 14 en 18 jaar.
Fasering	start van het programma in 2007, in 2010 gevolgd door een campagne voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen
Actie 22	Faciliteren en stimuleren van verschillende initiatieven van jongeren gericht op verkrijgen van informatie vanuit de jeugd over wat hen bezighoudt
Fasering	14 jongerenambassadeurs zijn gestart in het 2e kwartaal van 2006. Vanaf het laatste kwartaal van 2006 daadwerkelijk operationeel en zichtbaar in de stad en bij de bestuurders.
Samenwerkingspartners	Andere initiatieven jongerenparticipatie en –informatie lopende de duur van het actieprogramma o.a. 16/22, JIP, Jouw Den Haag, GOUD
Actie 23	Uitwerken en implementeren van het concept ‘sociale airmiles’ (of een alternatief voor dit concept) voor kinderen en jongeren.
Fasering	tweede helft 2007 Essentie is dat jongeren worden gestimuleerd zich in te zetten voor hun buurt, onder meer doordat hun inzet wordt beloond in de vorm van activiteiten op het gebied van cultuur, sport etc.
Actie 24	Met lokale partijen afspraken maken over het opzetten van maatschappelijke stages
Fasering	tweede helft 2007
Samenwerkingspartners	o.a. DWO's, scholen

4. Jeugd en gezondheid

Ambitie
Bieden van maximale kansen aan kinderen en jongeren op een gezonde ontwikkeling. Wij zetten hiertoe in op een stijging van het bereik van de jeugdgezondheidszorg onder alle 4 – 19 jarigen naar 90% in 2008 en een handhaving van het hoge bereik van de jeugdgezondheidszorg onder 0-4 jarigen (tussen de 95 en 100%) gedurende de looptijd van het actieprogramma.

Actie 25	Organisatorisch omvormen van de consultatiebureaus en de schoolartsenzorg tot één integrale jeugdgezondheidszorg
Fasering	2008 In aansluiting op de ontwikkeling van centra voor jeugd en gezin
Samenwerkingspartners	JGZ-instellingen
Actie 26	Versterken van de stedelijke JGZ-functies door bundeling en stroomlijning van projecten.
Fasering	2007 Betreft: Vangnet 0-6, Gezinsbegeleiding, Bureau Basiszorg en IVVTO
Samenwerkingspartners	JGZ-instellingen, Parnassia
Actie 27	Inbedding van de voormalige Awbz-taken die in het kader van de Wmo in het gemeentelijk domein vallen, in het lokaal (jeugd) gezondheidsbeleid
Fasering	
Actie 28	Invoering van preventieve interventies voor een kleine groep aanstaande moeders (5%) met een zeer hoge risicofactor
Fasering	Ontwikkelen plan: 2007. Vervolgens uitvoeren
Samenwerkingspartners	JGZ-instellingen
Actie 29	Bieden van een extra JGZ contactmoment in de leeftijdsgroep 0-4
Fasering	2007-2010
Samenwerkingspartners	JGZ-instellingen
Actie 30	Verhogen van het bereik van de jeugdgezondheidszorg onder de groep 4-19 jarigen
Fasering	2007-2010, voltooiën van een reeds ingezet verbetertraject
Samenwerkingspartners	JGZ-instellingen

5. Iedereen binnen boord

Ambitie

Het voorkomen dat jongeren met meervoudige problemen verder afglijden of uitvallen en het bieden van perspectief op scholing en werk voor risicjongeren. Daarnaast moet de begeleiding leiden tot het tegengaan van criminaliteit

Actie 31	Ophoging capaciteit tot jaarlijks: - circa 600 plaatsen in een preventief traject (JIT-preventie). - minimaal 60 jongeren in een traject zorgjongeren - minimaal 20 jongeren in een (justitie gerelateerd) JIT-nazorg traject.
Fasering	gedurende de looptijd van dit programma

Actie 32	Ophogen van het aantal jongeren dat jaarlijks begeleid wordt in projecten als Trix, Opboksûh, Uitdaging en Jongeren Toezicht Teams, tot circa 220 jongeren
Fasering	gedurende de looptijd van dit programma

Ambitie

Het door middel van een intensieve en gecoördineerde aanpak bereiken, begeleiden en perspectief bieden aan gezinnen die niet bereid zijn op vrijwillige basis hulpverlening te accepteren.

Actie 33	Invoeren VIG-methode gezinsaanpak. Jaarlijks worden 30 tot 40 gezinnen in dit traject opgenomen.
Fasering	Fasering: het Leger des Heils is in het 2e kwartaal van 2006 gestart met een repressieve gezinsaanpak voor 10 Antilliaanse jongeren (zonder dwang en drang). De pilot VIG start in oktober 2006 met middelen uit het IMAR-beleid (aanpak Marokkaans jeugdproblematiek) en zal maximaal 20 gezinnen bedienen in 12 maanden tijd. Bij goede resultaten volgt uitbreiding, continuering en inbedding in het jeugdbeleid waarin aandacht is voor alle doelgroepen
Samenwerkingspartners	Radar, Bureau Jeugdzorg, Leger des Heils

Ambitie

Realiseren van een integrale benadering van hinderlijke, overlastgevende en criminele groepen op stadsdeelniveau. Wij zetten in op het aanpakken van tenminste 10 overlastgevende groepen per jaar en een bereik van 600 jongeren

Actie 34	Realiseren van een pro-actieve aanpak van hinderlijke (en licht overlastgevende) groepen in ieder stadsdeel. Activiteiten lopen uiteen van doorgeleiding naar activiteiten tot bemiddeling met buurtbewoners.
Fasering	2007 –2010 (actiepunt maakt deel uit van het punt herpositionering jongerenwerk, 4.3.1.)
Actie 35	Inzetten van het mobiel jongerenteam op jaarlijks minimaal 10 overlastgevende groepen
Fasering	2007 –2010 Het betreft een flexibel in alle stadsdelen inzetbaar team dat overlast gevende groepen jongeren benadert en jongeren doorleidt naar zinvolle activiteiten of het Jeugd Interventie Team.
Samenwerkingspartners	MJT, JIT
Actie 36	Afstemmen van acties rond probleemjongeren met de relevante partners via de Verwijsindex en casuïstiekbesprekingen in de netwerken.
Fasering	2007-2010
Samenwerkingspartners	Partners jeugdbeleid

Ambitie

De aanpak, ondersteuning en hulp aan specifieke aandachtsgroepen wordt zoveel mogelijk ingebed binnen de te realiseren sluitende keten jeugdbeleid. Daar waar aanvullende of afwijkende inzet nodig is, wordt deze gerealiseerd.

Actie 37	Extra inzet plegen voor Antilliaanse en Marokkaanse jongeren gericht op terugdringen van over-vertegenwoordiging in schooluitval, werkloosheid en criminaliteit.
Fasering	2006-2010 (opgenomen in deelplannen Traha Brug en IMAR)
Actie 38	Realiseren van voldoende capaciteit voor zwerfjongeren binnen de maatschappelijke opvang.
Fasering	2007-2010 (betreft prestatieafpraak met de portefeuillehouder maatschappelijke opvang)
Samenwerkingspartners	o.a. Kessler Stichting, Leger des Heils

Actie 39	Professionaliseren van de opvang van licht-begeleid wonen (St. Luna). Tevens in stand houden van een voldoende en gevarieerd aanbod van voorzieningen voor licht-begeleid wonen (Luna, Foyer).
Fasering	2007-2010
Samenwerkingspartners	2007: kwaliteitsimpuls Stichting Luna Netwerkpartners regiegroep zwerfjongeren
Actie 40	Verdubbelen van de voorlichting ‘loverboys’ op VO-scholen naar 40 groepen per kalenderjaar. Uitvoering geven aan het Plan van aanpak loverboys.
Fasering	2006-2010
Samenwerkingspartners	Centrum 16/22, SHOP, MCI, JSO en JIP
Actie 41	In kaart brengen behoefte aan huisvesting en begeleiding voor tienermoeders.
Fasering	1. behoeftebeschrijving (2007) 2. plannen opnemen in Programma Sociaal Kwetsbaren 3. afspraken met woningcorporaties, Stichtingen Luna en Wende en Zorgkantoor 4. uitvoering
Samenwerkingspartners	Het tienermoederproject “Mama Mia” wordt betrokken bij deze aanpak Stichting Wende, Stichting Luna, Haagse woningcorporaties, JIP Den Haag, FIOM Den Haag, VBOK, JIT, AMW, Parnassia, JSO

6. Acties Regie (niet opgenomen in tabelvorm in het actieprogramma)

Actie 42	Onderzoeksprogramma Jeugd: - jaarlijkse voortgangsrapportage actieprogramma - jaarlijkse monitor ontwikkelingen Haagse jeugd - jaarlijks 1 te bepalen verdiepingsonderzoek Ten behoeve van de jaarlijkse voortgangsrapportage wordt een aantal van de doelstellingen uit dit actieprogramma eind 2006 nog nader geconcretiseerd (nulmeting, indicatoren expliciteren etc.)
Fasering	2007-2010
Actie 43	Programmabureau Jeugd: het programmabureau coördineert de uitvoering en uitwerking van het Actieprogramma Jeugd, initieert initiatieven en draagt op ambtelijk niveau zorg voor de gemeentelijke regie in het jeugdbeleid
Fasering	2007-2010

Colofon

Productie

Gemeente Den Haag
Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn

Oplage

xxxxx exemplaren

Ontwerp

Mainstream Marketing Communicatie

Fotografie

Peter van Oosterhout, Bart Versteeg

Website

www.denhaag.nl

april 2007